

Dr. Aslı MAKARACI BAŐAK
BahçeŐehir Üniversitesi Hukuk Fakóltesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı Yardımcı Doçenti

Taşınır Rehni Sözleşmesi

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM TAŞINIR REHİNİ SÖZLEŞMESİNİN TANIMI, TARAFLARI, UNSURLARI, HUKUKİ NİTELİĞİ, UYGULANACAK HÜKÜMLER VE GEÇERLİLİK ŞARTLARI

I. Taşınır Rehni Sözleşmesinin Tanımı ve Tarafları	11
A. Taşınır Rehni Sözleşmesinin Tanımı	12
B. Taşınır Rehni Sözleşmesinin Tarafları	13
1. Rehin Veren	14
a. Rehin Verenin Birden Çok Kişi Olması.....	15
aa. Paylı Mülkiyet veya Hak Sahipliği Halinde	15
bb. Elbirliği Mülkiyeti veya Hak Sahipliği Halinde	18
cc. Rehin Veren Eser Sahibinin Birden Fazla Kişi Olması	18
b. Rehin Verenin Borçlu Dışında Üçüncü Kişi Olması	21

2. Rehinli Alacaklı	24
II. Taşınır Rehni Sözleşmesinin Objektif Esaslı Unsurları	26
A. Rehin Tesis Etme Borcu Altına Girme Hususunda Tarafların Anlaşmış Olmaları.....	27
B. Rehin Konusunun Belirli ya da Belirlenebilir Olması.....	30
1. Rehin Konusunun Taşınır Eşya veya Hak Olması	31
a. Rehin Konusunun Devredilebilir Bir Taşınır Eşya Olması	31
aa. Rehin Konusunun Taşınır Eşya Olması	31
aaa. İnsan Vücutu	32
bbb. Doğal Güçler.....	33
ccc. Uçaklar ve Gemiler	34
ddd. Hayvanlar ve Motorlu Taşıtlar	35
eee. Para	36
fff. Tapuya Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar.....	36
ggg. Henüz Mevcut Olmayan Taşınırlar	37
hhh. Bütünleyici Parça	39
iii. Eklenti	39
bb. Üzerinde Rehin Tesis Edilecek Taşınırın Parasal Değerinin Olması.....	40
cc. Taşınırın Devredilebilir Olması	41
b. Rehin Konusunun Devredilebilen Bir Hak Olması	44
aa. Rehne Konu Olabilecek Haklar	44
aaa. Rehin Veren Rehinli Alacaklıdan Sahip Olduğu Alacak Hakkı	45
bbb. Sınırlı Aynı Haklar	46
ccc. Mülkiyeti Saklı Tutma Kaydından Doğan Hak	47
ddd. Kıymetli Evraka Bağlanmamış Şirket Payları	47
eee. Sigorta Sözleşmesinden Kaynaklanan Alacak.....	49
fff. Paylı Mülkiyette Payın Rehni veya Elbirliği Mülkiyetinde Tasfiye Payının Rehni.....	50
ggg. Plaka ve Minibüs Hattı Rehni.....	53
hhh. Henüz Doğmamış Hak ve Alacaklar	54
iii. Hakkın Kısmen Rehni	57
jjj. Ekonomik Avantajlar	57

kkk. Fikri ve Sınai Haklar	59
bb. Rehin Konusu Hakların Parasal Değerinin Olması	66
cc. Rehne Konu Hakların Devredilebilir Nitelikte Olması.....	66
2. Taşınır Eşya veya Hakkın Belirli ya da Belirlenebilir Olması.....	72
3. Taşınır Eşya veya Hak Üzerinde Rehin Tesisinin Yasaklanmamış Olması.....	77
C. Teminat Altına Alınan Alacağın Belirli ya da Belirlenebilir Olması.....	80
1. Teminat Altına Alınan Alacak.....	80
2. Alacağın Belirli ya da Belirlenebilir Olması İlkesi.....	92
III. Taşınır Rehni Sözleşmesinin Hukuki Niteliği ve Sözleşmeye Uygulanacak Hükümler.....	107
A. Taşınır Rehni Sözleşmesinin Hukuki Niteliği.....	107
1. İsimsiz Sözleşme Olması	107
2. Borçlandırıcı İşlem Olması	109
3. Tek Tarafa Borç Yükleyen Sözleşme Olması.....	112
4. Ani Edimli Borç İlişkisi Olması.....	119
5. Bağımsız Sözleşme Olması.....	119
B. Taşınır Rehni Sözleşmesine Uygulanacak Hükümler.....	124
IV. Taşınır Rehni Sözleşmesinin Türleri: Özel Rehin Sözleşmesi ve Genel Rehin Sözleşmesi.....	127
V. Taşınır Rehni Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları	129
A. Tarafların Fiil Ehliyeti	137
1. Rehin Verenin Fiil Ehliyeti	137
a. Rehin Veren Gerçek Kişinin Fiil Ehliyeti	137
aa. Rehin Verenin Tam Ehliyetli Olması	137
bb. Rehin Verenin Tam Ehliyetsiz Olması	138
cc. Rehin Verenin Sınırlı Ehliyetsiz Olması.....	141
dd. Rehin Verenin Sınırlı Ehliyetli Olması	144
b. Rehin Veren Tüzel Kişinin Fiil Ehliyeti	145

2. Rehinli Alacaklının Fiil Ehliyeti	148
B. Taşınır Rehni Sözleşmesinin Şekli ve Şekle Aykırılık.....	148
1. Taşınır Rehni Sözleşmesinin Şekli	149
a. Genel Olarak	149
b. Ölüme Bağlı Hukuki İşlemden Yer Alan Rehin Tesisine İlişkin Hükümün Şekli.....	155
c. Fikri ve Sınai Hakların Rehnini Konu Alan Sözleşmesinin Şekli.....	155
d. Taşınmaz Olarak Ayrı Sayfaya Kaydedilmemiş Bağımsız Nitelikteki İrtifak Hakkı Üzerinde Rehin Tesisini Konu Alan Sözleşmenin Şekli.....	157
e. Kayden İzlenen Sermaye Piyasası Araçlarının Rehni....	158
2. Şekle Aykırılığın Sonucu	159
C. Rehin Sözleşmesi ve Genel İşlem Koşulları	159
1. Yürürlük Denetimi.....	160
2. İçerik Denetimi.....	165
3. Yorum Denetimi.....	172

İKİNCİ BÖLÜM

REHİN SÖZLEŞMESİNDE SIK OLARAK RASTLANAN SÖZLEŞME KOŞULLARI

I. Genel Olarak	175
II. Taşınır Rehni Sözleşmesinde Yer Alan Sözleşmenin İfasına ve Geçerliliğine İlişkin Hükümler	182
A. İfa Yeri ve Zamanına İlişkin Sözleşmede Yer Alan Hükümler	183
1. İfa Yerine İlişkin Sözleşme Hükümleri	183
2. İfa Zamanına İlişkin Sözleşme Hükümleri	183
B. Zilyetliğin Devrine İlişkin Sözleşme Hükümleri.....	184
C. Rehin Tesis Etme Borcunun Şarta Bağlı Olması	185

D. Alacak Üzerinde Rehinde Borçlunun İhbarına İlişkin Hükümler	186
III. Rehin Hakkına İlişkin Sözleşme Hükümleri	187
A. Rehin Hakkının Sırasına İlişkin Sözleşme Hükümleri	187
B. Rehin Hakkının Süreye Bağlanması	190
C. Rehin Hakkının Devrinin Yasaklanması	191
D. Rehin Hakkının Şarta Bağlanması	192
IV. Teminat Altına Alınan Alacağa ve Rehin Konusuna İlişkin Sözleşme Hükümleri	193
A. Teminat Altına Alınan Alacağa İlişkin Sözleşme Hükümleri	193
1. Rehinle Teminat Alınan Alacağın Kapsamının Belirlenmesine İlişkin Hükümler.....	193
2. Rehinle Teminat Altına Alınan Alacağın Devrinin Yasaklanması.....	199
3. Teminat Altına Alınan Borcun Dış Üstlenilmesine İzin Verileceğinin Kararlaştırılması	200
B. Rehin Konusuna İlişkin Sözleşme Hükümleri.....	203
1. Rehin Konusunun Kapsamına İlişkin Hükümler	203
a. Rehin Konusunun Taşınır Eşya Olması Halinde	203
b. Rehin Konusunun Hak Olması Halinde	207
c. Rehin Konusunun Yerine Geçen Değerler	209
aa. Sigorta Bedeli ve Ceza Koşulu.....	209
bb. Rehin Konusunun Değiştirilmesi	213
2. Rehin Konusunun Varlığı ve Niteliklerine İlişkin Sözleşme Hükümleri	216
V. Rehin ile Sağlanan Teminata İlişkin Sözleşme Hükümleri	219
A. Rehin Konusunun Değerinin Düşmesi ve Ek Teminata İlişkin Sözleşme Hükümleri	219
B. Teminatın Azaltılmasına İlişkin Sözleşme Hükümleri.....	226
C. Muacceliyet Kaydı.....	227

VI. Rehin Veren ve Rehinli Alacaklının Rehin Konusu Üzerinde Sahip Olduğu Haklara ve Borçlara İlişkin Hükümler	228
A. Rehin Veren Rehin Konusu Üzerinde Sahip Olduğu Haklara İlişkin Hükümler.....	228
1. Rehin Veren Rehin Konusu Üzerinde Tasarruf Etmesinin Yasaklanması.....	228
2. Rehin Veren Taşınır Ulaşımı.....	232
B. Rehinli Alacaklının Rehin Konusu Üzerinde Sahip Olduğu Haklara ve Borçlarına İlişkin Hükümler	233
1. Rehin Konusu Malı Kullanma ve Ürünlerinden Yararlanma Hakkına İlişkin Düzenlemeler	233
2. Rehinli Alacaklının Rehin Konusunu Saklama ve Onun Bakımına İlişkin Borçları ile İlgili Düzenlemeler	238
a. Rehin Konusunun Saklanması ve Bakımına İlişkin Kural.....	238
b. Rehin Konusunun Bakım ve Korunmasının Üçüncü Kişiye Bırakılması	241
c. Rehin Konusunun Bakım ve Korunmasına İlişkin Sorumsuzluk Anlaşmaları.....	243
d. Rehin Konusunun Bakım ve Korunmasının Rehin Verene Bırakılması.....	245
3. Rehin Konusu Alacak veya Hakkın Yönetimi	246
4. Rehin Konusunun Mülkiyetinin Rehinli Alacaklıya Devri	250
5. Rehinli Alacaklıya Rehin Konusu Üzerinde Tasarruf Etme Hakkı Tanınması.....	256
a. Genel Olarak.....	256
b. Alt Rehin Tesisi.....	260
VII. Rehinin Paraya Çevrilmesine İlişkin Sözleşmeye Koyulan Hükümler	262
A. Önce Rehne Başvurma Kuralından Feragat	262
B. Alacaklının Rehne İkinci Derecede Başvuracağı Kararlaştırılması.....	269

C. Sadece Rehne Başvurulabileceği Şartı	272
D. Lex Commissoria Yasağı.....	272
1. Lex Commissoria Kavramı ve Yasağın Gerekçesi	272
2. Lex Commissoria Yasağının Tanımı ve Unsurları	275
3. Lex Commissoria Yasağı Kapsamında Olabilecek İşlemler.....	283
E. Özel Yoldan Paraya Çevirme	287
1. Özel Yoldan Paraya Çevirmeyi Kabul Etmeyen Görüş.....	292
2. Özel Yoldan Paraya Çevirmeyi Kabul Eden Görüş.....	293
3. Alacağın Tahsili Yetkisinin Verilmesi	302
F. Alacak Muaccel Olmadan Rehnin Paraya Çevrilmesi	305
G. Paraya Çevirme Sırasının Belirlenmesi.....	306
VIII. Yetkili Mahkeme, Tahkim Kaydı ve İspat Yükümüne İlişkin Hükümler.....	307
A. Yetki Sözleşmesi.....	307
B. Tahkim Kaydı	310
C. İspata İlişkin Düzenlemeler.....	310

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TAŞINIR REHNİ SÖZLEŞMESİNİN HÜKÜMLERİ VE SONA ERMESİ

I. Taşınır Rehni Sözleşmesinden Doğan Borçlar.....	313
A. Rehin Verenin Rehin Tesis Etme Borcu	313
1. Rehin Verenin Tasarruf Yetkisi.....	316
a. Genel Olarak	316
b. Malikin Tasarruf Yetkisinin Kısıtlandığı Haller	321
aa. Aile hukukundan kaynaklanan kısıtlamalar	321
bb. Önmirasçının durumu	322
cc. Mülkiyeti saklı tutma koşulu ile satım	322
dd. Rücu kaydıyla bağışlama.....	322
ee. Haciz, iflas, konkordato hali	322

2. Taşınır Rehni Tesis Etme Borcunun İfası.....	324
a. Zilyetliğin Devri Suretiyle Rehin Hakkının Tesisi.....	325
aa. Aynı Sözleşme	326
bb. Zilyetliğin Devri	329
aaa. Dolaysız Zilyetliğin Tesisi ile Rehin Hakkının Tesisi	333
bbb. Dolaylı Zilyetliğin Tesisi ile Rehin Hakkının Tesisi	341
b. Tescil ile Rehin Hakkının Tesisi.....	350
aa. Hayvan Rehni.....	353
bb. Sicile Tescili Zorunlu Eşya Üzerinde Rehin Hakkı	355
c. Sözleşme ile Rehin Hakkının Tesisi	360
aa. Alacak Rehni	360
bb. Kaydi Sermaye Piyasası Araçlarının Rehni	364
cc. Sınai ve Fikri Hakların Rehni	366
dd. Art Rehin Tesisi	368
d. Teslim Şartlı Menkul Rehninin Eleştirisi	369
e. Taşınır Rehni Tesis Etme Borcuna Aykırılık.....	383
B. Rehin Verenin Ayıba Karşı Tekeffül Borcu.....	387
II. Taşınır Rehni Sözleşmesinin Sona Ermesi	390
A. Taşınır Rehni Sözleşmesinin Sona Erme Sebepleri	390
1. Genel Olarak.....	390
2. Rehin Hakkının Sona Ermesi Halinde	391
a. Zilyetliğin Sona Ermesi	397
aa. Zilyetliğin Kesin Kaybı.....	397
bb. Zilyetliğin Geçici Kaybı.....	400
b. Taşınır Rehninin Paraya Çevrilmesi	403
B. Taşınır Rehni Sözleşmesinin Sona Ermesinin Sonuçları	405
SONUÇ	411
KAYNAKÇA	415